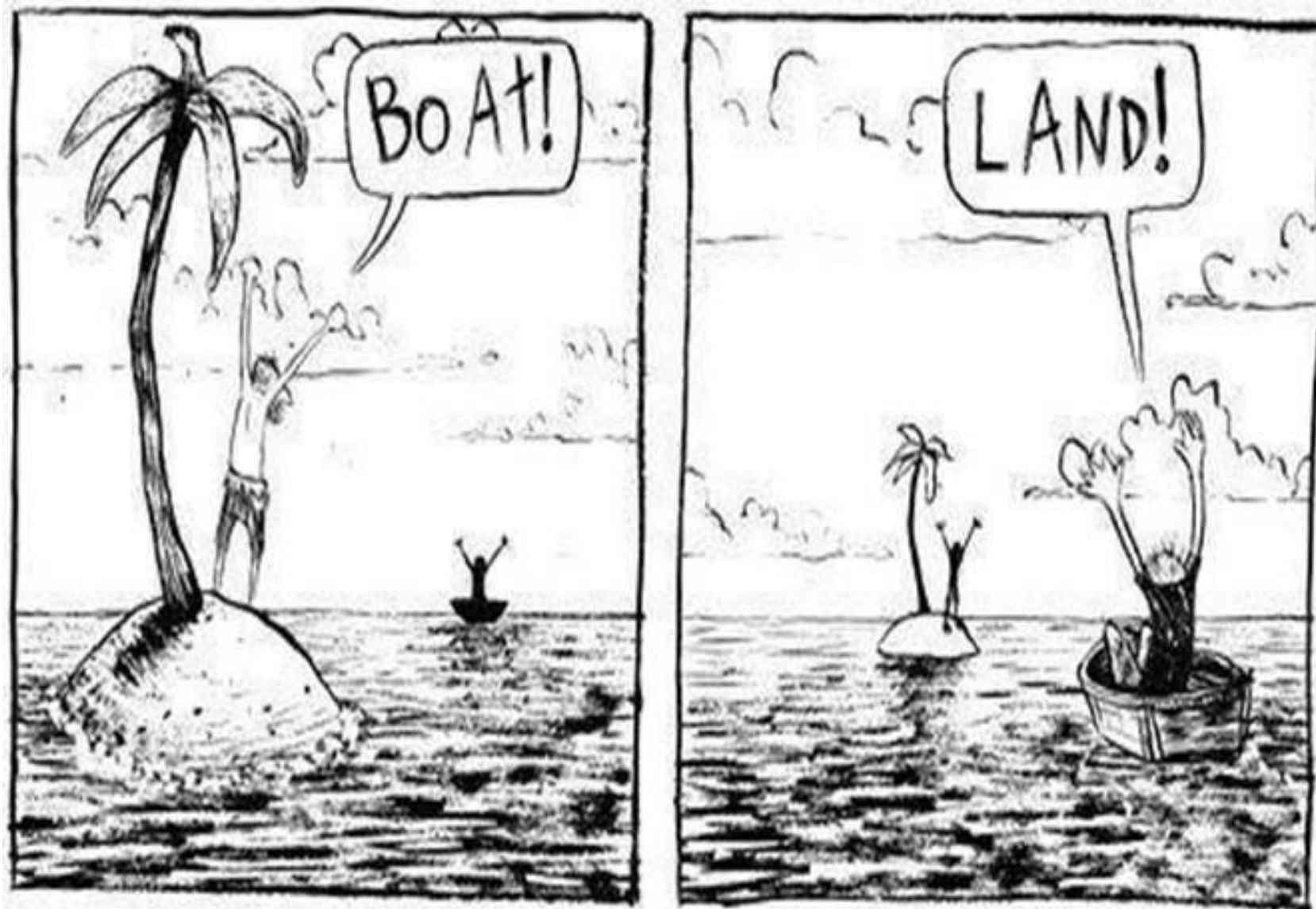

Hva slags kompetanse bør en arkivar ha?

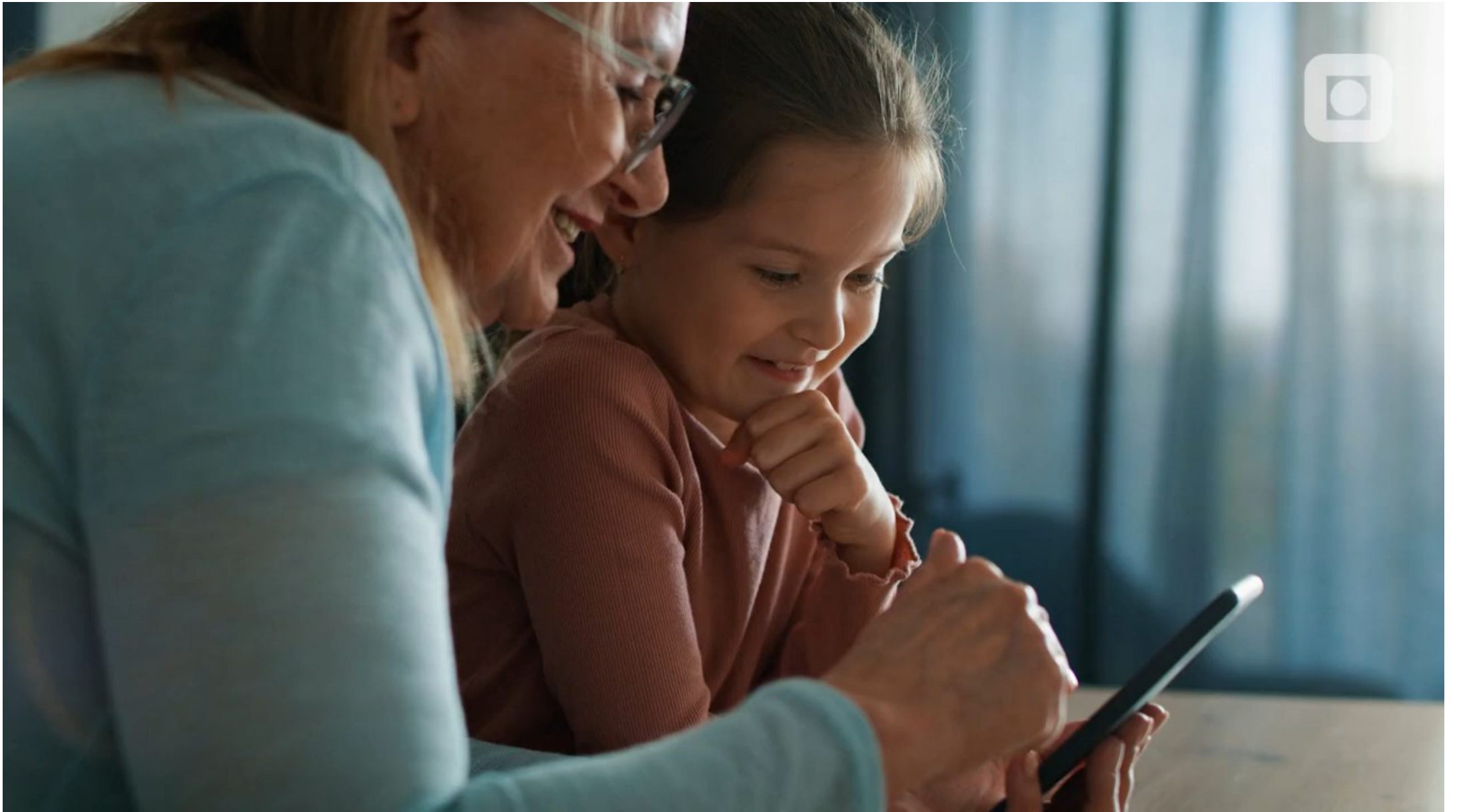

Innledning

Hva er spørsmålet?

- Først; takk for invitasjonen til å komme å snakke på Norsk Arkivråds dagskonferanse
- Jeg har tidligere adressert nesten identisk problemstilling på møte hos Arkivarforeningen
- Presentasjonen av sesjonen i seminarprogrammet tilkjenner at arrangøren er interessert i å se nærmere på hva slags kompetanse studentene på OsloMet og NTNU sine arkivvitenskapelige utdanningstilbud får av kompetanse
- Dessuten var det en lenke i invitasjonen til en utredning; Rambøll; et globalt ingeniør-, arkitektur- og konsultantselskap har gjort for Norsk Arkivråd i anledning 60 årsjubileet
- I denne rapporten konkluderer de med at det fagfeltet er under utvikling anbefaler derfor at det opprettes et masterprogram i IT/informatikk som kan utdanne folk til moderne arkivarbeid –
- Studiet bør utvide studentens kunnskaper om hvordan informasjonssystemer er bygget opp men inkludere kombinasjon av ledelse, de teoretiske aspektene av arkiv og dokumentasjonsforvaltning
- Etter å ha sagt ja til å komme å snakke her og fått tilsendt følgeteksten til sesjonen tenkte jeg; hva er intensjonen bak problemstillingen og hva står det egentlig i denne teksten, slik jeg leser det?
- Aner jeg i tilnærmingen en litt dårlig skjult skepsis til om de nye utdanningstilbudene på OsloMet og NTNU egentlig svarer på behovene det i dett arbeidslivet Norsk Arkivråd sine medlemmer kjenner?
- Skepsisen til akademia i ulike fagmiljø er gammel og grunnfestet og bygger bla. på forestillingen om at den akademiske tilnærmingen ofte er virkelighetsfjern og teoretisk og frakoblet det praktiske liv
- Dette får meg til å tenke at de som står bak formuleringen kanskje ikke er godt nok kjent med livet slik det leves i dagens akademia
- Med dette som utgangspunkt har jeg delt min presentasjon i to
- Første del vil orientere om det utdanningstilbudet som er etablert på NTNU og hvordan det styres og utvikles
- I den siste delen av innlegget mitt vil jeg knytte noen kommentarer til Rambølls rapport og konklusjoner
- Men først skal jeg vise hvordan vi på NTNU liker å presentere oss

Status

- Slik jeg kjenner UH sektoren så er det store administrative og kulturelle forskjeller mellom for eksempel Universitetet i Oslo og det som har blitt Norges teknisk naturvitenskapelige universitet i Trondheim +
- Historisk har NTNU sine røtter dypt i NTH hvor relasjonen til praksisfeltet alltid har stått i sentrum for den faglige utviklingen
- I dag preges NTNU av en type New publik management virkelighet
- Et stikkord er målstyring – noe som bla. innebærer at det er en svært omfattende og tidkrevende jobb å etablere studier og verdien av dem vurderes kontinuerlig
- Virksomheten på NTNU som andre UH institusjoner i dag basert på Innsatsstyrt finansiering – dvs. produksjon av studiepoeng og publiseringspoeng
- Faglig forankring i praksis er en forutsetning for styring av alle utdanningsprogrammer på NTNU
- Den akademiske friheten er ikke hva den engang var
- Forskningstid er ikke lenger noen rett for alle ansatte, men noe som må «tjenes» med forskning - publiseringspoeng
- Med den økonomiske situasjonen i UH sektoren i dag er man på NTNU «på jakt» for å «skyte» ned så mange «ikke lønnsomme» studieprogram som råd er

Bakgrunn for studietilbudet ved NTNU

Initiativet

- Initiativet til det som skulle bli arkivstudiet ved NTNU kom i sin tid fra praksisfeltet i 2006
- Det var den legendariske Kari Remset som i 2006 prøvde å få etablert et utdanningstilbud nordenfjeldsk slik at arkivmedarbeidere her ikke skulle behøve å reise til Oslo og Arkivakademiet for utdanning og formalisering av kompetanse
- Det ble holdt flere møter med Kari og etterhvert også Geir Magnus Valderhaug som var kritisk lunken til de nordenfjeldske planer - for å si det mildt
- Dermed stoppet det hele opp i første omgang
- Tom Koldvik, lederen for Norsk Helsearkivs interimorganisasjon så imidlertid behov for utdanning for det personalet som skulle bemanne det som skulle bli NHA og hadde vært i kontakt med Høgskolen i Oslo, men fått tommelen ned
- Sammen med ordføreren på Tynset, Bersvein Salbu ba Tom så om et møte med rektor HiST
- Her ble spørsmålet om HiST som del av sitt samfunnsoppdrag så seg i stand til å etablere et utdanningstilbud i Arkiv som kunne fungere som underlag for målrettet undervisningstilbud på Tynset
- Etter det møte ble jeg av rektor bedt om å utrede saken – behovet for et utdanningstilbud høst 2012

Utredning og planlegging

- Utredningen tatt til etterretning av Høgskolestyre 29.11.2012
- Tentativ studieplan og begrunnet oversikt over kostnader knyttet til etablering av BA i Arkiv og samlingsforvaltning ferdigstilt for oversendelse til Kulturdepartementet 20.mai 2013
- Denne planen ble utviklet i samarbeid med praksisfeltet og bygget delvis på erfaringene fra undervisningen på UiO som Riksarkivaren hadde drevet
- 24.11.2014 ble det klart at HiST fikk midler i siste forhandlingsrunden om statsbudsjettet til utredning og planlegging av Arkiv og samlingsforvaltning
- Internt på Høgskolen var det samfunnsfagseksjonen på Fakultet for lærer og tolkeutdanning med støtte fra Institutt for informatikk og e-læring som skulle forvalte studieprogrammet
- Denne tverrfaglige tilnærmingen i studieoppbyggingen var en helt ny og radikal opprøvd tilnærming i HiST strukturen
- Fremtiden var imidlertid uoversiktlig – HiST skulle bli en del av NTNU fra 01.01.2016
- Vår 2014 og høst 2015 gikk med til planlegging, utvikling av endelig studieplan, emneplaner og ansettelse
- Vår 2016 kjørte vi en undervisningspilot på 15 stp.
- Høst 2016 BA studieprogrammet tar opp de første 40 studenter
- Høst 2018 studiestart Tynset – tre semester – 45 stp. – ca. 70 studenter
- Høst 2020 MA Studieprogrammet i Arkiv og dokumentasjonsforvaltning første kull

- De to studieprogrammene vi forvalter BA og MA er bygget opp av tre hovedkomponenter; Arkivvitenskap, Samlingsforvaltning og IKT
- Studieprogrammet er med andre ord interdisiplinært
- Det skal gi kompetanse til både å arbeide med arkiv danning og i depotinstitusjon
- Undervisningen på programmet leveres av;
- Institutt for datateknologi og informatikk (IDI), det største instituttet ved Fakultet for informasjonsteknologi, matematikk og elektroteknikk ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, som samlet er Norges største universitetsmiljø innenfor IKT
- Institutt for lærerutdanning (ILU) – Seksjon for Samfunnsfag på Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
- Over en tredel av studieprogrammets emner hentes fra IDIs undervisningsportefølje noe som også innebærer at studieprogramproduksjonen fra dette tilfaller dem – altså er mer enn en tredel av utdanningen ren IKT utdanning fra et høykompetent informatikk miljø
- I tillegg er det IKT folk fra praksisfeltet inne i ILUs undervisnings portefølje (Henning Ellingsen (Digitaliseringsrådgiver VY) og Tor Eivind Johansen (KDRS))

oppbygging

NTNU sitt program for kvalitetssikring og utvikling av studieprogrammer

Et studieprogram er sammensatt av flere emner

På det enkelte emne er det flere som underviser.

Arbeidet på emne koordineres av eneansvarlig.

Studieprogramlederen koordinerer arbeidet på hele studieprogrammet.

Studentens oppgave i kvalitetssikring av utdanning

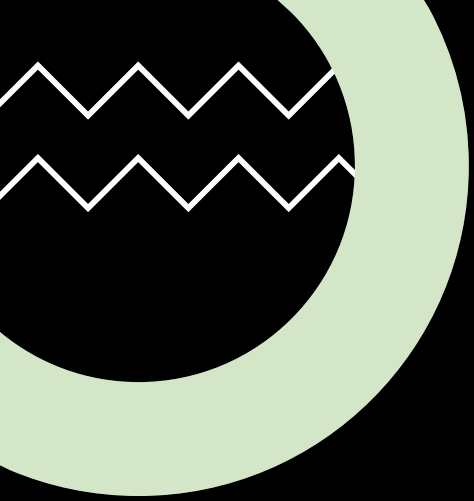

- Den enkelte student forventes å delta aktivt i evaluering gjennom å gi løpende tilbakemelding til faglærere og referansegruppene for sine emner, og å delta i referansegrupper, spørreundersøkelser, møter med mer.
- Referansegruppen skal ha løpende dialog med alle emnets studenter og representere studentene i referansegruppemøter med faglærer
- Eneansvarlig holder minst to referansegruppemøter hvert semester
- Ph.d.-kandidatene er involvert i kvalitetsarbeidet på tilsvarende måte som ordinære studenter i relevante organer på alle nivå.

Faglærers oppgaver i kvalitetssikring av utdanning

- Faglærer skal gjennomføre undervisnings og læringsaktiviteter som bidrar til at studentene oppnår læringsutbyttet for emnet
- Faglærer skal ha løpende dialog med studentene (referansegruppemøter) om kvaliteten i emnet og ta opp med emneansvarlig faglige, pedagogiske og praktiske forhold som kan forbedre kvaliteten på emnet

Emneansvarlig

- Emneansvarlig har ansvar for planlegging, koordinering og gjennomføring av studieemnet.
- Emneansvarlig skal påse at det er sammenheng mellom undervisning, læringsaktiviteter og at vurderingen blir hensiktsmessig og bidrar til at studentene oppnår læringsutbyttet for emnet
- Emneansvarlig skal følge opp handlingsplan besluttet av instituttleder
- Skriver emnerapport til studieprogramleder hvert semester

Studieprogramleder

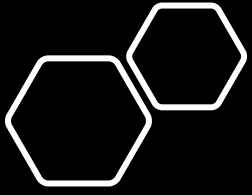

Studieprogramleder MA, professor
Lars Christian Jenssen

- Skal lede studieprogramrådet og rapportere til ansvarlig linjeleder - Instituttleder
- Studieprogramleder skal bidra til å utvikle læringsmiljø og faglig og pedagogisk kvalitet i studieprogrammet
- Studieprogramleder er rådgivende og oppgavene utøves i tett dialog og samarbeid med dekan, instituttleder, emneansvarlige, faglærere og studenter
- Studieprogramleder skal skrive studieprogramrapporten basert på emneansvarliges semesterrapporter og som inngår i kvalitetsmeldingsprosessen
- Studieprogramleder skal årlig gjennomføre en studieprogramevaluering der studieprogrammets indre kvalitet er i hovedfokus

Studieprogramleder BA,
førsteamanuensis Guri Jørgensen

Studieprogramråd

- Studieprogramrådet gir råd i arbeidet med utvikling av kvaliteten i studieprogrammet
- Studieprogramrådet er sammensatt skal bestå av studenter, vitenskapelig ansatte og administrativt ansatt
- Studieprogramrådet skal ha ekstern representasjon eller sørge for innspill fra eksterne aktører
- Studieprogramrådet møtes hvert semester

Periodisk studieprogramevaluering

- Dekanen skal minimum hvert 5. år påse at det gjennomføres en periodisk studieprogramevaluering med innspill fra studenter, arbeidsliv og eksterne aktører nasjonalt eller internasjonalt.
- Dekanen rapporterer til rektor i kvalitetsmeldingen.
- Målsettingen med den periodiske evalueringen er å undersøke: • i hvilken grad studieprogrammet utdanner kandidater med kompetanse praksisfeltet har behov for, og • hvorvidt kommunikasjonen og samarbeidet mellom studieprogrammet og praksisfeltet er tilfredsstillende
- I tillegg til temaene i de årlige studieprogramevalueringene skal den periodiske programevalueringen ha særlig fokus på studieprogrammets samfunns- og arbeidslivsrelevans, og forholdet til NTNUs profil og strategi.
- Er det spesifikke utfordringer identifisert i de årlige programevalueringene som bør vies spesiell oppmerksomhet?
- Skal studieprogrammet videreføres i nåværende form, endres eller legges ned?
- I tillegg skal strategiplaner, relevante nasjonale og internasjonale undersøkelser og utredninger legges til grunn for periodiske studieprogramevalueringer.

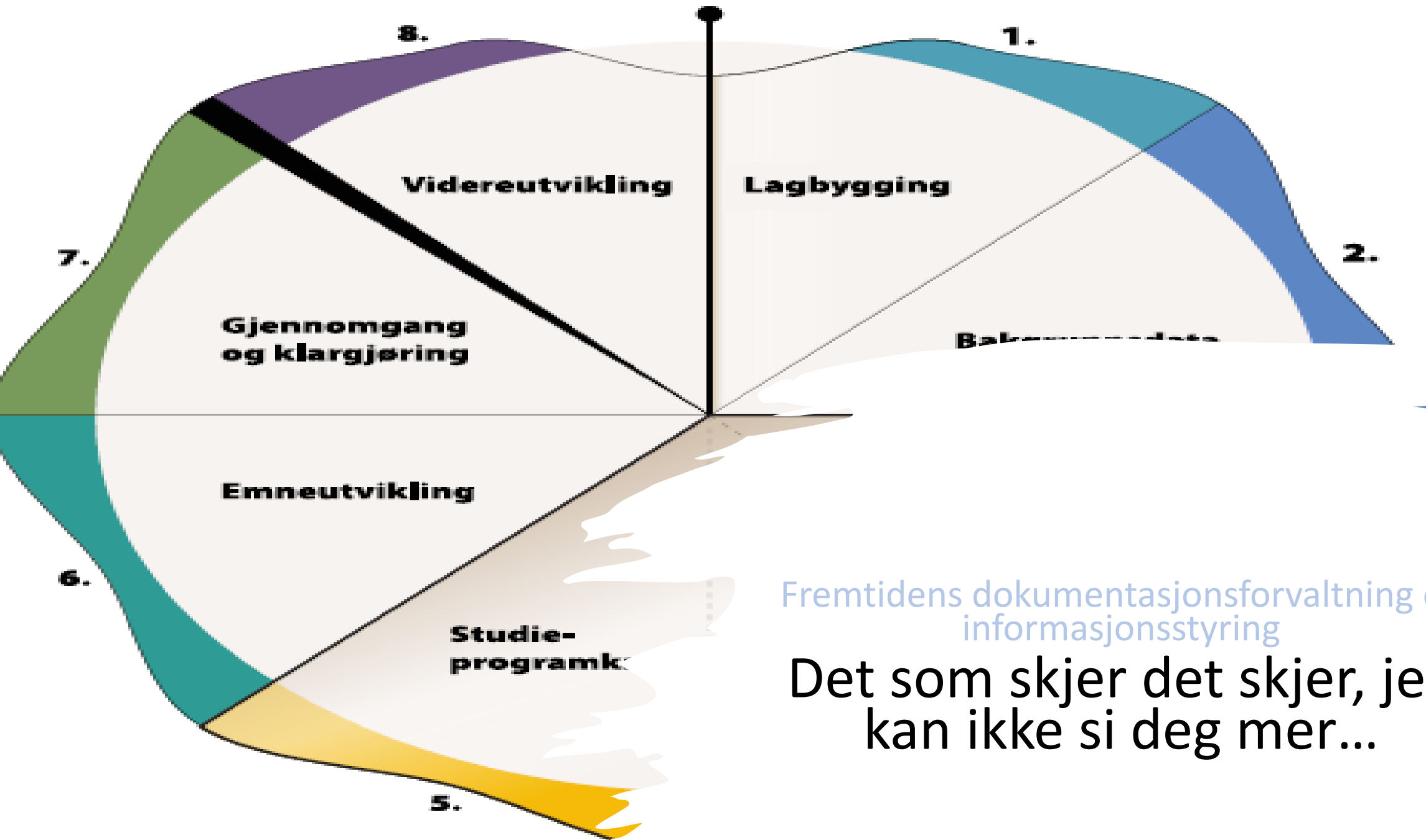
PERIODISK EVALUERING

Bachelor i arkiv- og samlingsforvaltning, 25.06.2021

Kapittel 8: Konklusjon

- Studieprogrammet i arkiv- og samlingsforvaltning har fra starten vært unik med sin blanding av de tre fagelementene IKT, Arkiv-, og museumsfag.
- Der er ingen tvil om at utdanningens ambisjoner med integrasjon av de tre fagelementene er et svar på akkurat det som praksisfeltet og samfunnet etterspør: Kandidater som kan utvikle og arbeide med digitale løsninger til arkiv- og samlingsforvaltning.
- Svaret på om studieprogrammet utdanner kandidater med kompetanse som er relevante for praksisfeltet er derfor et stort ja.
- Studieprogrammet i arkiv- og samlingsforvaltning anbefalers videreført.
- Universitetslektor, ph.d. Marianne Rostgaard, Aalborg Universitet, leder – Universitetslektor Guro Jørgensen, NTNU -ILU – Universitetslektor Tore Mallaug, NTNU IDI – Åse Fredrikson, samlingsforvalter ved Trondheim kunstmuseum, MiST – Elin Engen Sotberg Harder, programleder for Digitalt førstevalg, Trondheim kommune – Anders Engelstad Romøren, tillitsvalgt/studentrepresentant – Ingvild Klakken, studentrepresentant – Seniorskonsulent Lill Annie Schumann, sekretær

Fremtidens dokumentasjonsforvaltning og
informasjonsstyring

Det som skjer det skjer, jeg
kan ikke si deg mer...

God kvalitet – etterprøvnbarhet og gyldighet

- Kunnskap er ikke verdinøytral og vår tids virkeligheten er alt for kompleks til at en utredning alene makter å gi et uttømmende bilde av et saksforhold
- For at en skal kunne feste lit til en utrednings kunnskapsgrunnlag, er det derfor viktig at måten kunnskapen er hentet inn på og behandlet av et utredningsutvalg ikke er «bias» (skjevhet)
- Det innebærer at man anvender vitenskapelige prinsipper for innhenting og bearbeiding av kunnskap
- En utredning trenger riktignok ikke et fullt analytisk rammeverk formulert i utilgjengelig fagspråk
- Men også en utredningstekst bør være åpen og kritisk og forholde seg til vitenskapelige prinsipper for en god analyse, nemlig etterprøvnbarhet (reliabilitet) og gyldighet (validitet)
- At en studie er reliabel eller etterprøvnbar vil si at andre kan komme fram til samme resultat som utreder hvis de ønsker å gjenskape studien ut fra de samme premissene, betingelsene og datagrunnlaget den hviler på
- Rapporten «Fremtidens dokumentasjonsforvaltning og informasjonsstyring» svikter dessverre etter mitt skjønn på alle disse punktene noe som bidrar til at det er grunn til å reise et stort spørsmål ved dens ensidige konklusjoner

Hvordan ser fremtidens dokumentasjonsforvaltning og informasjonsstyring ut

Innvendinger

- Så vidt jeg kan se fremgår det ikke av rapporten hvem som har skrevet den eller hvilke kvalifikasjoner de har
- Hvilke føringer oppdragsgiver Norsk Arkivråd har gitt fremgår heller ikke
- Tilnærmingen er økonomisk – teknokratisk uten noen kulturpolitiske eller demokratiteoretiske tilnærminger - noe som også preger språket – og som står i kontrast til de politiske styringssignalene for sektoren
- Utredningen mangler ut over helt generelle bemerkninger i konklusjonen noen nærmere undersøkelse av de eksisterende studieprogrammer
- Det er, som vist, dessuten positivt feil att studieprogrammet i Trondheim er rent samfunnsvitenskapelig med innslag av IKT/informatikk
- Det finnes ikke noe noteapparat som redegjør for hvor påstandene som fremsettes er forankres
- Eksempel; «Både blant de som jobber i og med fagfeltet, mangler det konkret og helhetlig forståelse for hva som definerer og avgrenser arbeids og ansvarsområdet»
- Eller; «Et flertall av informantene opplever at utenforstående har en utdatert forståelse av hva de faktisk jobber med og har ansvar for»
- Formuleringa som dette gjør at rapporten etter mitt skjønn som aktiv forsker ikke utgjør stort mer en «kvalifisert syensing»

Utdyping

- På meg virker det som uttredene ser på universitetene som noe i retning av et kjøpesenter hvor man bare kan bestille det man ønsker – Master IT/Informatikk
- Utdanning i UH sektoren er som sakt innsatsstyrt
- Det innebærer at man bl.a. for oppstart av en master må ha finansiering f.eks. fra et departement i flere år for utarbeiding og godkjenning av studieprogrammet, anrettelse av fagpersonale og utvikling av undervisningsmateriell og drift av studieprogrammet i de to årene som går fra oppstart til man produserer studiepoeng dvs. 4-5 år – fort 25 millioner +
- Hvor realistisk er dette?
- Hvorfor idet heletatt bør opprette nytt rent utdanningstilbud i IT/Informatikk er uklart for meg
- Det er allerede flere aktuelle studieprogram på dette området oppe og kjører bl.a. ved NTNU
- Et søk på nettet på «IT/Informatikk studie» viser at det finnes 10 talls tilbud bare i norsk UH sektor
- Men la oss anta at man tenker seg en Master som inneholder noen arkivvitenskapelg vinklede studieemner – altså ikke bare ren informatikk.
- Det finnes knapt IT/Informatikk kvalifisert vitenskapelig personale på NTNU som jeg kjenner best som er genuint opptatt av Arkiv og arkivdanning
- En formell forutsetningen for å kunne etablere en Master at man kan stile to med professorkompetanse på området
- Hvor lang tid vil det ta å produsere en IT/informatikk professor med fordypning i Arkiv og arkivdanning
- 30 år?
- I det Norske arkiv miljøet fines det dessuten nesten, ihverfall så langt nesten ikke interesse for akademisk arbeid eller akademisk karriere
- På NTNU har vi dag problemer med å rekruttere MA studenter fordi arbeidsmarkedet sluker de BA kandidatene vi utdanner

Anbefaling til Norsk Arkivråd

- Dropp planene om å etablere en egen IT/Informatikk master
- Legg en plan for hvordan dere positivt kan samarbeid mye mer aktivt med de etablerte arkivvitenskapelige utdanningsmiljøene om den faglige utviklingen
- Jeg har med meg en invitasjon til dere fra ledelsen på ILU - NTNU om å komme til Trondheim for å ta et møte, bli bedre kjent med ansatte og studieprogrammene
- Dessuten ønsker vi å drøfte muligheter for at Norsk Arkivråd kan få plass i Studieprogramrådene på BA eller MA – eller begge
- Dermed vil organisasjonen kunne få en aktiv hånd på rattet i det videre arbeide med å utvikle studieprogrammene – noe som er helt i tråd med NTNU sin fagpolitikk
- I tillegg; se på muligheten for å etablere stipendordninger eller lignende som kan stimulere medlemmene å skaffe seg akademiske kvalifikasjoner slik at vi sikrer rekrutteringen til de etablerte utdanningstilbudene

